

BERNHARD GOMARD

AKTIE
SELSKABER
&
ANPARTS
SELSKABER

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Aktieselskaber og anpartsselskaber
1986

© Jurist- Økonomforbundets forlag
Bogen er trykt hos J.J. Trykteknik, København

ISBN 87-574-5000-5

Printed in Denmark 1986

Forord

Aktie- og anpartsselskabsretten er et retsområde, som er undergået en hurtig og kraftig udvikling i efterkrigstiden. Den økonomiske virksomhed er vokset i volumen, og den er blevet mere mangeartet. En konsekvens heraf er, at både antal og størrelse af aktive selskaber er vokset. Reguleringen af erhvervsvirksomhed i selskabsform er blevet mere intensiv. Ændringerne i den retlige regulering er ikke blot begrundet i varetagelsen af et større erhvervslivs behov, men også og især i nye ønsker og holdninger. Finansieringsmønstre er i udvikling. Intensiveringen af den retlige regulering skyldes også, at dette retsområde har fået en europæisk dimension, fordi selskabsretten har haft høj prioritet i arbejdet i EF med lovharmonisering, uden at traditionelle danske særregler er kastet overbord.

En juridisk disciplin grænser må fastsættes ud fra nogle hovedsynspunkter. Systematiske overvejelser har tidligere ofte været bestemt af ligheder og forskelle i retlige grundbegrebers struktur. For selskabsrettens vedkommende bør reglernes funktion eller – udtrykt mere jævnt – regelsamlingens praktiske anvendelighed være afgørende. Dette fører bl.a. til, at spørgsmål om regnskabsvæsen, finansiering og beskatning i et vist begrænset omfang fremdrages, beskrives og drøftes sammen med de organisatoriske spørgsmål.

Den hastige udvikling bevirker, at en ny bog om selskabsret ikke kan skrives som en ny udgave af bøger tilblevet for år tilbage. Denne bog er derfor ikke benævnt en 2. eller 3. udgave. Dette er ikke udtryk for en afstandtagen fra en Aktieselskabsret, som jeg udsendte i 2. udgave i 1970, eller fra en mindre bog om Aktieselskaber og anpartsselskaber fra 1974, men er udtryk for, at verden har forandret sig, meget og hurtigt.

Sekretær, cand. jur. Per Schaumburg-Müller har ydet mig værdifuld hjælp ved at læse korrektur og at udarbejde registre.

Bernhard Gomard

Indhold

Kap. 1.	Lovgivningen om aktieselskaber og anpartsselskaber.	
	Historie og hovedpunkter	15
	1. Registrering af selskaber efter Fimaloven af 1899 og senere love	15
	2. Aktieselskabslovene af 1917 og 1930	17
	3. Betænkningerne om aktieselskabslovgivning af 1964 og 1969	19
	4. Anpartsselskaber	22
	5. Selskabslovene af 1973	25
	5.1. Ændringer af lovene af 1973	25
	5.2. Nogle hovedpunkter i selskabslovene af 1973	25
	6. Beskatning	28
	7. Selskabsloves ikrafttræden	28
Kap. 2.	Anvendelsen af aktie- og anpartsselskabsformen	30
Kap. 3	Anvendelsesområdet for Aktieselskabsloven og An- partsselskabsloven	34
	1. Typebundethed eller aftalefrihed i selskabsretten .	34
	2. Begreberne aktieselskab og anpartsselskab	36
Kap. 4	Koncerner	42
	1. Selvstændig retssubjektivitet og identifikation ...	42
	2. Selskabsretlige regler om koncerner	46
	3. Koncernbegrebet	49
Kap. 5.	Stiftelse af aktie- og anpartsselskaber	53
	1. Hovedlinier i reglerne om tilvejebringelse af aktie- eller indskudskapital	53
	2. Stiftere, stiftelsesoverenskomst (stiftelsesdokument) og vedtægter	54
	2.1. Stiftelsesoverenskomst og stiftelsesdokument	54
	2.2. Stiftere	55

2.3. Vedtægter	56
3. Kapitalindskuddet	56
4. Stifterfordele	58
5. Stiftelsesomkostninger	58
6. Tegning af aktier og anparter	59
7. Udpegning af selskabets første ledelse	60
8. Registrering	61
9. Virksomhed før registrering	61
10. Kapitaltilførselsafgift	67
Kap. 6. Forhøjelse af aktie- eller indskudskapitalen	68
1. Selskabskapitalen ved stiftelsen og ved kapitalforhøjelsen	68
2. Generalforsamlingens beslutning eller bemyndigelse	68
3. Kapitalforhøjelse ved konvertering	70
4. Kapitalforhøjelse ved fondsemission	72
5. Tegningskursen	73
6. Aktionærernes fortegningsret	74
7. Aktietegningen	77
8. Registrering af kapitalforhøjelse	78
Kap. 7. Indbetaling af aktie- og anpartskapital	79
1. Tiden for indbetalingen og sikring af denne for selskabet	79
2. Inddrivelse af restindbetalingen	81
Kap. 8. Aktier og anpartsbeviser	83
1. Aktier	83
2. Indskrænkninger i aktiernes omsættelighed	86
3. Aktionæroverenskomster	88
4. Navneaktier og ihændehaberaktier	90
5. Aktiebogen og fortegnelsen over store aktionærer	91
6. Anparter	95
Kap. 9. Egenkapital og fremmedkapital. Konvertible og udbyttegivende gældsbreve	97
1. Egenkapital og fremmedkapital	97
2. Konvertible obligationer	100
3. Udbyttegivende gældsbreve	102
Kap. 10. Nedsættelse af aktiekapitalen eller indskudskapitalen	103
Kap. 11. Egne aktier og anparter	111
1. Fordele og ulemper ved adgang til at erhverve egne	

aktier	111
2. Udøvelse af de til egne aktier knyttede rettigheder	113
3. Egne aktier i regnskabet	114
4. Begrænsninger i adgangen til at erhverve egne aktier	114
Kap. 12. Ledelsen af selskabet. Bestyrelse og direktion	118
1. Interessegrupper og ledelse	118
2. Ledelsesorganers funktioner	119
2.1. Generalforsamlingens funktioner	119
2.2. Bestyrelsens og direktionens funktioner	120
3. Bestyrelsen	124
3.1. Aktionærvalgte og udpegede bestyrelsesmedlemmer	124
3.2. Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer ...	127
4. Direktionen	131
5. Arbejdet i bestyrelsen	134
6. Tegningsret og fuldmagt	136
7. Ledelsens pligt til at administrere på lovlig og forsvarelig måde	145
8. Inhabilitet	145
9. Spekulation og insider trading	147
10. Repræsentantskab	148
Kap. 13. Generalforsamling	151
1. Generalforsamlingens kompetence	151
2. Beslutninger på generalforsamlingen	153
3. Møderet, taleret og spørgsmålsret	154
3.1. Aktionærers adgang til generalforsamlingen .	154
3.2. Aktionærers taleret og spørgsmålsret	155
3.3. Ledelsens adgang og taleret	156
3.4. Forslagsret	157
4. Indkaldelse af generalforsamlingen	157
5. Stemmeret	158
6. Dirigenten	161
7. Mødested	162
8. Vedtægtsændring og ekstraordinære beslutninger	163
9. Minoritetsbeskyttelse	167
10. Indkaldelse og dagsorden. Ugyldighed på grund af tilblivelsesmangler	171
11. Annullationssøgsmål	172

12. Tab af aktie- eller indskudskapital. Tvangslikvidation	173
Kap. 14. Årsregnskab og koncernregnskab	177
1. Årsregnskabets betydning og anvendelse	177
1.1. Bogholderi og årsregnskab	177
1.2. Årsregnskabet som kilde til oplysning om selskabet	178
1.2.1. Et retvisende billede	178
1.2.2. Kreditorerne	179
1.2.3. Investorer. Aktionærer og anparts-havere	180
1.2.4. Generalforsamlingen	181
1.2.5. Ledelsen	181
1.2.6. Medarbejderne og faglige organisa-tioner	182
1.2.7. Offentligheden	182
1.2.8. Beskatning	183
1.3. Årsregnskabet som grundlag for selskabsretli-ge regler	184
2. Regnskabslovens anvendelsesområde. Det officielle regnskab. Selskabstyper	185
3. Særregler i Regnskabsloven om mindre og om små selskaber	187
3.1. Mindre selskaber	187
3.2. Små selskaber	189
4. Særregler i børslovgivningen om børsselskaber ..	190
5. Årsregnskabets bestanddele, Regnskabsår. Årsbe-retning	191
5.1. Årsregnskabets bestanddele	191
5.2. Regnskabsår	192
5.3. Årsberetning	193
6. Årsregnskabets indhold og opstilling	195
6.1. Skemapligt og kravet om et retvisende billede	195
6.2. Skemaer for balance og resultatopgørelse ...	196
6.3. Regnskabsprincipper	198
6.3.1. Kontinuitet	198
6.3.2. Going concern	198
6.3.3. Forsigtighedsprincippet: konstateret fortjeneste	200

6.3.4. Vurderingsregler	204
6.3.5. Hemmelige (stille) reserver	209
6.3.6. Noter	210
6.3.7. Regnskabet og aktiernes værdi ...	214
Kap. 15. Udbytte og konsolidering	217
1. Bestyrelsens forslag om anvendelsen (disponering af) årsresultat	217
2. Beslutning om udbetaling af udbytte	221
3. Fri og bunden egenkapital	222
4. Fondsemission	224
5. Aktionærlån	226
6. Udbyttedeling, medarbejderaktier og tantième ...	231
6.1. Udbyttedeling	231
6.2. Medarbejderaktier	233
6.3. Tantième	233
7. Gaver	236
Kap. 16. Revision og granskning	238
1. Publicitet og revision	238
2. Valg af revisor	239
3. Faglige kvalifikationer og uafhængighed. Bopæl. Minoritetsrevisor	239
3.1. Kvalifikationer og bopæl	239
3.2. Objektivitet og uafhængighed	240
3.3. Minoritetsrevisor	241
4. Kravene til revision efter god revisionsskik	242
5. Revisionspåtegningen	246
6. Revisorprotokollen	249
7. Revisors beføjelser	250
8. Revisoransvar	251
9. Granskning	252
Kap. 17. Selskabers ophør: Likvidation og konkurs	256
1. En juridisk persons ophør	256
2. Skifte efter fysiske personer, ansvarlige selskaber og selskaber med begrænset ansvar	257
3. Lovgrundlaget for aktieselskabers likvidation og konkurs	261
3.1. Tiden før Konkursloven af 1977	261
3.2. Konkursloven og Følgeloven til Konkursloven af 1977	262

4. Uformel afvikling, likvidation, konkurs og tvangsopløsning	265
5. Vedtagelse af frivillig likvidation	269
6. Virksomhedsophør uden likvidation	271
7. Pligt til opløsning af selskabet	272
7.1. Pligtens indtræden	272
7.2. Forsinkelse med årsregnskabet	272
7.3. Ingen ledelse eller revisor	275
7.4. Manglende indbetaling af selskabskapitalen ..	276
7.5. Opløsning på grund af minoritetskrænkelse ..	276
7.6. Opløsning af anpartsselskaber på grund af tab af indskudskapital	277
8. Gennemførelse af likvidation	278
9. Gennemførelse af konkurs	285
10. Gennemførelse af tvangsopløsning	288
Kap. 18. Selskabers ophør: fusion, spaltning og omdannelse ..	292
1. Fusion: begreb og hovedregler	292
1.1. Fusion efter selskabslovene	292
1.2. Beskatning ved fusion	295
1.3. Selskabslovene og 3. direktiv	296
1.4. Fusion med et selskab under likvidation	297
1.5. Fusion med andre selskaber end aktieselskaber og anpartsselskaber	297
1.6. Danske og udenlandske selskaber	298
1.7. Fusionskontrol	298
2. Beslutning om fusion	299
3. Fusionens virkninger	301
3.1. Vederlaget til aktionærerne (ombytningsforholdet)	301
3.2. Fusionens betydning for kreditorer og medkontrahenter	305
4. Lodret fusion	309
5. Fusionens virkning	311
6. Spaltninge (fission)	313
7. Omdannelse	314
Kap. 19. Erstatnings- og strafansvar	319
1. Erstatningsansvar	319
1.1. Ledelsens og revisors culpaansvar	319
1.2. Aktionærers ansvar	324

1.3. Lempelse af erstatningsansvaret	327
1.4. Retten til erstatning	327
1.5. Decharge og gennemførelse af selskabets erstatningskrav	328
2. Strafansvar	333
Kap. 20. Filialer og udenlandske selskaber	336
Kap. 21. Selskabets navn	341
Kap. 22. Registrering af aktie- og anpartsselskaber	347
1. Formålet med registrering. Gebyrer	347
2. Offentlighedsprincippet	348
3. Legalitetskontrol	350